

Napis: Začne se po vseh znakih in ostankih pod desnim robom okna v zaključni stranici prezbitarija. Začetek nečitljiv

.....e hic. 9^{to}inent. Item Anne M^o.CCC.^oL. X.X.X...X.II. edificata fuit ista ecclesia γ .č t⁸pe plebam Erasmi* per (p) manus Iohannis Aquile de Rakespurga Oriundi.

Stele XXXI, 16.4.25.

Napisi na sliki sv. Martina *1817* /1415/. Pod tem obširen, štiri vrstice obsegajoč napis, ki se začne z Anne dñi M^o, a ga ne morem čitati.

Stele XXXI, 17.4.25.

Župnijski arhiv:

1/ Visitatio Canonica Parochiae Vandalicae Martyancziensis et filialium eius.....In Diecesi ^{Raab /Győr/} Iaurinensi In Cernitata Astri Ferrei Districta vero Thótságiensi. Anno 1756 12.sept. practe.

De statu ipsius ecclesiae Mártyáncziensis.

Prime: Erecta, et dicata est haec ecclesia in honorem Sancti Martini episcopi turenensis, cujus proinde Patrocinium in ipso feste Sancti Martini celebratur.....Consecrata non est, kicer signa videntur; nam ea parata solummodo sunt pro consecratione, nec etiam a tempore, quo ab acatatholicis recepta est, profanata existit. Est vero lapidea tota sub fornice, et quidem in corpore ecclesiae cyradas pictas,

Župnijski arhiv

in ipso sanctuario vere per totum imagines depictas habens, ubi in fornice, annunciatio beatissimae Virginis et symbola 4 Evangelitarum videntur. In pariete a meridie Christus Dns/?/ cum aliquot apostolis et inscriptionibus gotticis, ab infra S? Martinus resuscitans mortuos. Ex parte evangelia, itidem reliqui apostoli, infra quos sanctus Martinus miles apparet; circa altare vero, et huic inde varii sancti, et Sanctae D t /?/, cum inscriptionibus gotticis repraesentantur qualiter ad vitra in fenestris, pictae sunt imagines apostolorum. Imbricibus item tecta est ecclesia haec antiquis, et ruinata, una cum turri lapidea satis alta ferreum gallum in se habent, ante portam ecclesiae ab occidente habitam, erecta, nam alia porta ecclesiae in meridie habetur. Dextris autem strata est ecclesia, una cum sacristia murata, imbricibus tecta ab aquilone existente sub fornice tota. Sita est in ipso oppido, loco tamen aliquantum elevatiori; et cum sanctuario ad orientem est versa. Chorus est ligneus, imagine in se pictas Christi Domini et apostolorum habens Cathedra /prižnica?/ periter est lignea marmorei coloris, quae ad aliquas listas /?/ inaurate, cum depictis quatuor evangelistis et in tecto spiritu sancto? Iam sunt bona lignea nova. In Sanctuario item ad aquilone muratum antiquum taberna-

Župnijski arhiv

culum p̄x apparet.

Altaria sunt tria non consecrata. Altare quidem majus erectum in honorem sancti Martini episcopi, cujus etiam image depicta est ad medium altaris in tela. Ubi visitur eques, et ut episcopus eleemosynam dare. Superior image est sanctissimae Trinitatis ad telam picta. Inter has imagines est scutum cum sculpte capite angeli, et pictum cor, manus et pedes representans. In summitate altaris est caput angeli sculptum, ex parte evangelii supra interiorem columnam stat S. Gregorius, intra columnas, et tabernaculum S. Petrus. Ex parte apostolae taliter S. Augustinus, et S. Paulus. Tabernaculum est ligneum una cum altari marmorei coloris quoad cyradas inauratum. Antependium est in tele ex pilis factum cum litteris in medio I.H.S. Dicta autem image media S. Martini habet scriptus versus: Quae pietas fundata nove splendore refulget. Haec Martine bibi tota sacrata venit. Coddidit hanc aram Petrus cognomine Berke; virtutis studio, tempus in omne vicens. Hoc pietatis opus cernens age dicere lector. Aethereis dignus sedibus auctor erat.

Altare secundum est ex parte evangelii sanctae Crucis, in quo est Crucifixus sculptus erectus, et post hunc magna image reparaesentans duos angelos flentes et Ierusalem Civitatem Antependium autem

MARTIJANCI

Župnijski arhiv

Cristum crucem bajulantem repraesentat.

Altare tertium ex parte epistolae est beatissimae Virginis, cujus imago sculpta antiquissima, et sculptis s. Petre, et S. Joanne Evangelista stipata in armario altaris existit. Supra armarium altaris est xxx S. Martinus partem palii sui mendice abscindens sculptus habetur. In antependio Mater amabilis est picta. Caemeterium est circa ecclesiam, cinctum lignis antiquis ruinati...

Secundo: A quo fundata sit non constat cum sit antiqua, renovata tamen est ut patet ex inscriptione, frontispicii sanctuarii teneris sequentis: Mathiae Szkavicz pastor fuit, etqve Delanus surexit fornix opera in iste pia. Per Eleemosynam Petri Berke tricesimateris et curam /Aud/ituorum Mathiae Berke et Blásij RácZ erectus fornix iste de novo Anno Domini 1702.

Ecclesia filialis sancti Sebastiani in Pecserócz... Est autem haec ecclesia in colle praecalte sita cum sanctuario versa ad orientem lignea tota scandulis tecta, et tabulata asseribus tinctis ac tegulis pavimentata habens appendicem ligneum ante portam ab occidente existentem. Supra sanctuarium est crux lignea duplicatu, et supra appendicem turriente cum campanis duabas. Cathedra in ecclesia est demissa lignea.

MARTIJANCI

Župnijski arhiv

Et altare est unicum una cum ecclesiae non profanatum, non consertatum. In quo velut marmorei celeris, inferior image est Sancti Sebastiani, superior Sancti Viti et in summitate altaris scriptum est: Sancte Vite
era pro nobis. Antependium altaris est in tela pictum.

2/ Visiattie ecclesiae in oppide Martiancz...celebrata die 14.marcii 1698. Petrjen prepis zapisnik izstavljen dne 16.dec.1768.

Est parochia Slavenice - Creatica.

Ecclesia in ipse oppide, ab antiquis catholicis in Anno M.CCC LXX/sic/ in honorem Sancti Martini episcopi turenensis aedificata. Solique orienti obversa. Est in ~~eximia~~ suis aedificiis solida, ampla, magna et quendam etiam in sui pulchritudine gratiosa.....Ipsa perre ecclesia habet turrim lapideam solidam, eminentem geminis campanis donatam, et una cum relique ecclesiae corpore inbricibus tectam laquearia ex asseribus cencinata et celeribus variegata. Eaque adhuc bona: sacristiam farnicatam, a parte Beriati annexam in suo tamen pavimento solutam; cherum, et cathedram ligneas, seditia aliquot et aliquatia. Sanctuarium farnicatum. Picturis variis tam apostolorum imagines et quattuor evangelistarum quam etiam angelorum undique illustratum ---- vetustate tametsi abseletum adhuc tamen amoenum. Habet autem farnicem in varias anfractus elim pelite lapide expositos diductum, et expositum una cur

Župnijski arhiv

porta ipsius sacriatiae. In eodem sanctuario habetur tabernaculum, parieti ecclesiae in latere aquilonari insertum, valvutâ tamen destitutum, quod olim erat bene provisum, et decorum. Praeterea aras habet ternas in totidem mensis omnius lapideis exstructas. Earum majores in anno millesimo quingentesimo vigesimo nono cum geminis valvutis statuis quae B.M. Virginis Parvulum suum laevo brachio gestantis. Et deinde dextrarum Divi Petri Principis apostolorum Laeversum autem S. Iohannis Evangelistae. Superne vero Sancti Martini & Equitis cum decore spectabilis. Duae autem minores situantur in medietate ante columnas ipsas sanctuarii, quarum altera ex parte septentrionali, est omnis nova, Divo Laurentii sacra. Suis tamen celeribus nondum illustrata et altera plane vetustissima et instar almarii repraesentata. Suisque statuis exposita.. Denique fenestras habet more veterum in longum deductas easque in sanctuario imaginibus sanctorum apostolorum celeratas...

3/ Muraszombat és vidéke Murska Sebota 13.nov.1892 nyelczadik évfolyam 46 ist.

Bagáry József, mártenhelyi plebánus, 500 éves jubilaum Mártenhelyen 1392-1892.

Citira članek "Magyar cultura as Arjenk alatt". Dr.Melnár Antela v Magyar salen.

Župnijski arhiv

"Az Anjenkkel hazánkba jött egy vlasz esalád művésztágjának," V tej zvezi imenuje Aquile iz Radgene, našteva Velemér Töttak ist.

Pusztai József, mártenhéyi Kántertanító.

Adalékeka mártenhelyi plebánia - templom 500 éves történetétez.

V XVII, stel. v protestantovskih rokah. Pod Leopoldem I. vrnjen katoličanom.

1642 pismo a Zsidahegiek által aláirt vendszövegű szerződési levél, melyten az eltani plebánia - szölöt örök áron eladjak. Enaka slovensčina kot danes in ista lastna imena.

1885 je to pismo vzel profesor slovensčine na mariborski realki Terstenjak, da ga prepiše, a ga ni več vrnil.

Stele XXXI, 17.4.25.

Napisi na sliki smrti sv. Martina škofa.

Hic fuit dominus /dñs/ Michl capellan⁹ quēdque plb⁹ in Bagonia /ali
tudi ina, ker ni pike nad i /.Anne 1485 /4 je uničena z zalitjem neke-
ga žeblja, a vseene precej gotova, tudi pisava se sklada z obširnim
zapiskem o župnikih./ dni /minuskula še močno pod getskim vplivem/.

Napis na sliki obujanja mrtvih se glasi:

1/ Anne 1483 obijt Nicol/aus?/ - vse razen n negotove, od strani gleda-
ne vseene skere gotove; druge ime večkrat prečrtane, da ga ni mogoče
čitati, zadnja črka je ch; plb⁹

2/ cui successit Andreas Sestranchicz

3/ anne 140 A ne /nekolike višje postavljene obijt Andreas/

4/ Sestranchicz plb⁹ S. Martini in vigilia Bti Bndicti /Bndict/ /

5/ cui successit vdalric⁹ /9/ Seztranchicz vdalric⁹ /se še enkrat
slabše zapisane penovi.

Hic fuit ille qui comedit.

Pod glave umrlega sv. Martina pa je zapisane z belj svebedne pisave
p a istega sistema:

Hic fuit ille qui comedit

1492 hic fuit Petrus . . .

. . . . . S. Martini

Hic fuit . . . . capplinus

anne dni 1520

Že prav v kotu nad klopje napis v getski minuskuli: + anne domini millesimo sexagesimo septuaginta duos annos et /?/ duos di.../uničene po novejšem spodnjem napisu/.

Hic fuit petrus Sand capllnus S.M. anno 1519. H. Mar: Dravec Recter
epiđi /precej uničene in negotovo/ Martiancz Anno 1631,4 die 5 augusti.

H. Iohannes Hasai Año 1629.

— — — —

Izmed tega kar sem desedaj videl, je težke reklamirati kaj za Aquile. Mogoče zadnje plast ~~xxx~~ z aposteli v Turnišču in eventuelne še Sele, pa ni gotovo. Ornamentika je tu čiste svejeverstna, belj italijanska; v enem oknu imamo zvezde in vmes 4 delne rozete z zelenimi listi, v drugem zelene trte na plave-rudečem dnu, trta je dvojna in se valevite zbližuje in oddaljuje, zvezana z obročkom, v tretjem je palica, okroga katere se evija vinska trta, v zadnjem pa valevite se previjajoča trta z velikimi rozetnimi cvetovi. Na slaveleku cikcak ornament, na svedu bel pas, patroniran s črnimi križci. V ketih ob slaveleku na vsaki strani ena sulica, ki je evija dvojen bel tra k. Na svedu je blagoslavljuječi Bog oče /mogoče Kristus, ker

ker je vse izbrisano/ v manderli. 4 simboli evangelistev in v ostalih kapah v vsaki po dva moleča angela z napisnimi trakevi. Ob glavnem zazidanem oknu je po en sv. škof.

Arhitekturni sved sloni na konzolah geometrične oblike, ki imajo spodaj od listov obdane maske; 2 sklepnika, glavni ima Jagnje bežje, drugi ob slavoletu rezeto.

Aquila je slikar brez večje potence, glavna stran je dekorativna inkrustativna. Pokrajine in stavbe giotteske, vedno se ponavljajoče viseči balkoni ali baldahini; v posameznostih je naravnost grob in slaboten.

Stele XXXI, 18.4.25.

Ob prvem apsotolu ob slavoletu na sev. steni prezbiterja kleči ob nogah majhna postava odeta v belkast plašč. Obraz golobrad, velika tonzura na glavi, od sklenjenih rok se vije proti vrhu napisni trak. Deus est propicius midii peccatori.

Johannes Aquila se nahaja ob jugovzh. sklepnem oknu, klečeč nad rdečim ščitkom s tremi belimi. Oblečen je v takratno boleko, brada od spodaj nerazločna, čez pas obešena sablja. Pred njim velik napsini trak Omnes sancti orate pro me Johannes Aquila pictore. nb v glavnem napisu Rakespurg

Stele, XXXVI, 10.7.1925, str.9 .

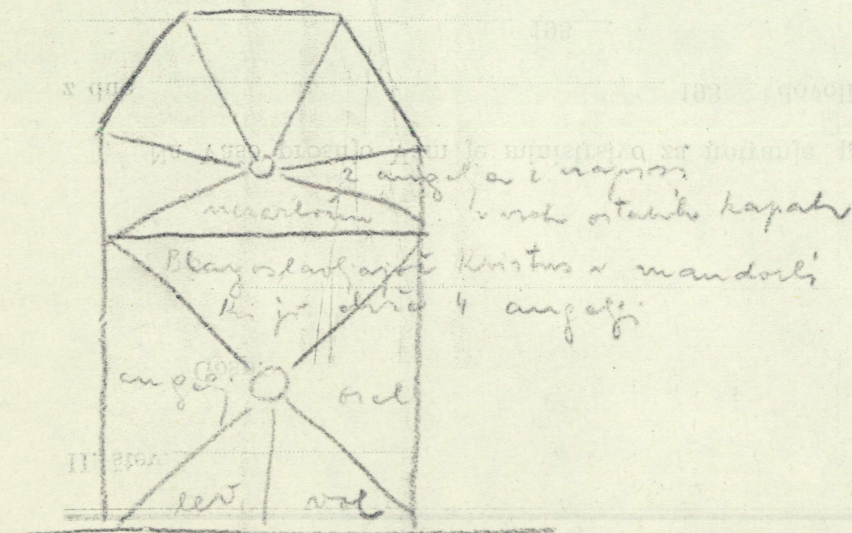

Fot.zunanjščine ž.c.

II.Slov.1.1925, št.26., šte.6.

Slika gl. oltarja, ki je bil postavljen 1.1925. Kip sv. Martina je kupil grof Sapary v Firenzi. Načrt za oltar je naredil prof Flečnik. Ves oltar je iz belega kararskega marmorja, razen stopnic, ki so iz rdečega madžarskega marmorja. Oltar izdelan v delavnici Alojzija Vodnika v Ljubljani. Angeli so narejeni v iragi.

II.Slov.1926, št.90, št.16.

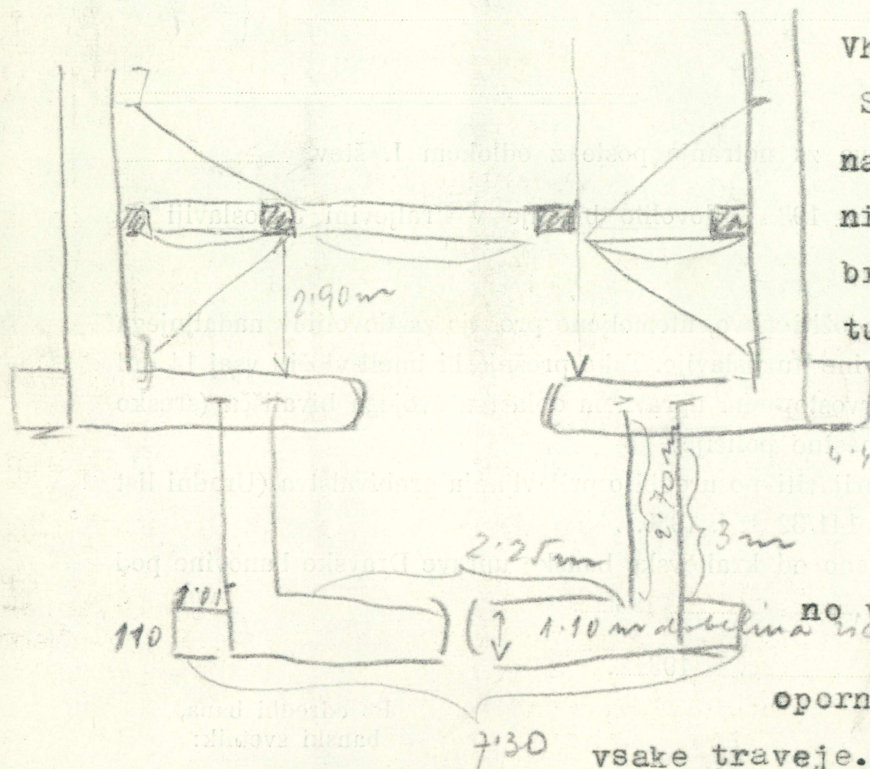

Stele, LII, 6.9.1929, str.15.

Konzole z maskami ob slavaloku - skoraj popolnoma enake konzolam na ograji pevskega kora v Ptuj - dokaz, da ptujski kor res iz tega časa, obenem pa lahko celo v zvezi z Janezom Aquilom. Rastlinske konzole slične kot v Ljutomeru.

Cevo, Zap. XX. str. 17* - 27. X. 1950.

Vhod pod zvonikom s ceste ostro šilasta

Strop pod zvonikom lahko šilasta to= na v laksi cerkve. Vela cerkev z zvo= nikom in zakristijo vred je gotška in bržkone iz ene dobe. Zakristija ima tudi šilasto tona kot zvonik. Prez=

biterij ima gotško rebrovje na konzolah, ladja pa je bila preje bržkone pokrita z ravnim stropom, ker je sedanji obok očvid=

no vstavljen v 18. stol., iz te dbe so

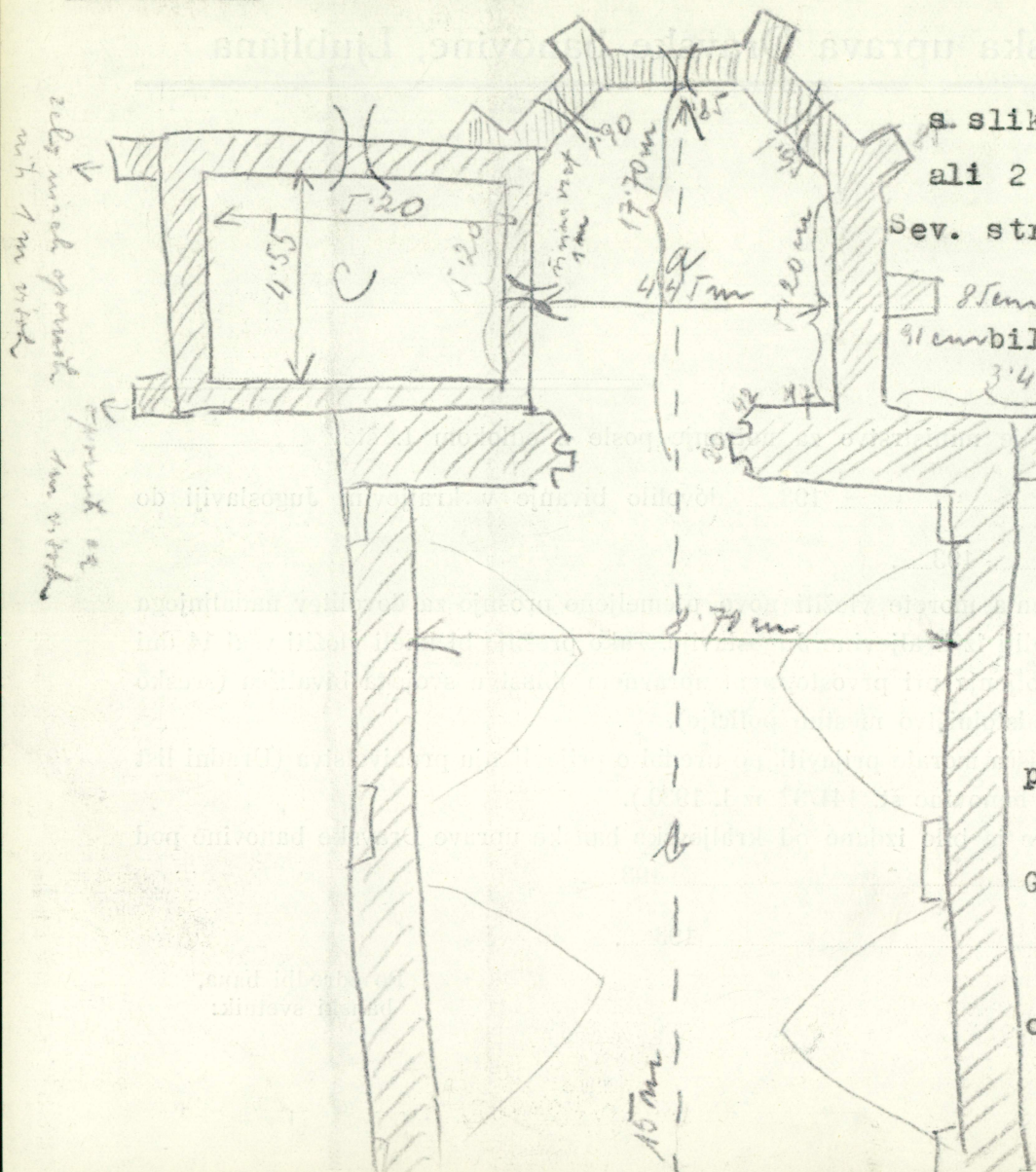
tudi sedanji oltarji. Notraji oporniki nosijo tona. s štihtapami iz

7.30 vsake traveje. Kor je nedvomno iz 18. stol., in

ima prav prikupno obliko, ker je lahko ukrovljen.

Sedanja oprava cerkve je v zelo slabem stanju. Ržnica je grobo mizarsko delo

s slikami 4 evangelistov iz sr.
ali 2 .pol.18.stol.

Sev. str. oltar je še cel, razen
glorije z oblaki, ki je
bila na vrhu. Spodnji del je
še dobro ohranjen, zgor
nji pa pokvarjen.

epa rokoko slika kro-
nanja Marije v atiki ima
več lukenj in je zapra-
na. Sicer pa je ta rokoko
oltar, kakor tudi njegov
pendant na juž. str. prav
lepo delo.

Gl.slika predstavlja sv. Jan
Nepomuka iz dobe nastanka
oltarja. Slika je dobro
ohranjena in ne njaslabše
provincialno delo.

Juž. oltar pa ima samo še podstavek in srednji del s sliko nekega sv. škofa, ki ga ne poznam. Slika iste valitete kot ona na nasprotni strani. Kipi zelo črvivi, enemu manjkajo roke, pozlačenje odpada. *He* ta oltar sploh več odvzeli so je bržkone, ko so odkrivali slike na slavaloku.

Slike v ladji s bile očitno zabeljene, ko so v 18. postavljali svod.

Vel. oltar iz zač. 18. stol. s sliko sv. Martina, ki je prav čedna istodobna, je tudi v nepovoljnem stanju, manjka mu atika.

Urglje jako slabo, ničvredno deli.

Cel. prezbitarij je poslikan in ni bil nikdar beljen.

V ladji so slike deloma odkrite na slavaloku nad juž. str. oltarjem in na sev. steni med str. oltarjem in prižnico. Prezbitarij ima 4 gotska okna. Tri so še odprta in dolga ozka, kakor v Murški Soboti, samo da je tam višina sten nižja.

Na vrhu so zaključena s listnim masswekom. "ahajajo se ta okna, eno v sev. vsh. polju, drugo v jugovsh. polju, tretje v juž. steni, že bliže slavaloka. Glavno okno za oltarjem je kakor v Murški Soboti zazidano. Ima popolnoma enak Masswerk kot ono in je tudi dvodelno, *te je torej* *skn* obema cerkvama enako. V ladji je sev. stena sploh brez oken, v juž. steni so pa 3, eno za kor, majhno 4oglato, novejšega datuma. drugo nad str. vhodom v juž. steni, okroglo. To okno in portal sta novejšega datuma, bržkone iz čr ko so napravili sedanji svod.

Tretje okno blizu stran. oltarja je gotsko dvodelno, n
tako visoko kot ona v prezbit. in ima takle masswerk.
Zunaj na juž. steni se vidi sled zazidanih 2 šilastih
oken. Eno je tam, kjer je danes okno na kor, je iste
velikosti, kot opisano ohranjeno. Drugo poleg okroglega
tudi nekako istotako veliko kot ohranjeno. "ev. stena
nima nobenih sledu zazidanih oken. Ob slavaloku na
juž. strani je krstni kamen na gostkem podstavku
če je kamen sam gotski je malo verjetno.

Slikarija pokriva cel prezbiterij, nad prvim pasom se na-
haja napis v gotski minuskuli z velikimi začetnicami last-
nih in krstnih imen, ki se glasi: (začenja se za vel. oltarjem na juž. polovic
in jo zavzema celo.)

Na juž. steni zunaj nagrobni kamen z napisom: Anno MCCCXV die XIII Septem.
moerente vandalice clero et Populo in Domino obdormivit Pater orphanorum
Amicus cunctorum Michael Gaber Parochus Martgancensis aetatis suae LXIII An
Hicque requiescit in sancta pace.

Napis sam pa je iz 19. stol. kvečemu iz 18. stol tako, da človek misli na to
če niso pozabili enega D ali da so mesto D vklesali C, kar bi dalo v prv
slučaju 1815, v drugem 1715. [rv bi bilo b lj verjetno.

Napis v prezbitteriju se glasi: mogoče da je šel prav okolu, a se dane ne vidi več. Le pred znanim napisom Aquili se da prebrati par besed. "arva na is a črna, se da lahko brisati: ...he(?)...e.hic. 2° tinent. Item Anno M^o.C.C.C.L. X.X.X. (vmes se vrine tu del stebra, ki stoji za Aristusom na sliki, pod tem ~~prekriž~~ mestom nato:) X.II edificata fuit ista ecclesia (nato dve nejasni črki mogoče samo kot polnilo: et cetera Ape plebani Erasmi per manus Iohannis Aquile de Rekespurga (oviud ⁷ ~~QIND~~ ^{cr?}) Nadaljni napis je ~~xxx~~ popolnoma nečitljiv. Pod slikarijo na zoklu je korg in krog prav gorobo naslikan rdeč zazor, shematično nabran v gube.

Na sev. steni, kjer je vhd v zakristijo imamo slikarijo v 2 pasovih. V spodnjem pasu je del med vratmi in slavalokom rdečo barvo zabeljen. V ozkem polju med slavalokom in prvo konzolo je med dvema rdečima pasoma naslikan a pokoncu stoječa sulica, katero ovija širok bel trak, zgoraj se sulica aplete v križajoče se brvne pasove, ki preidejo po etm v okvir prvega strmega polja.

Vrata so šilasta bogato profilirana in imajo 4kotno odprtino v žagred, tako da nastane nad vhom 3kotno polje, ki ga zapolnjuje stoječ sv. Mihel na rumenem pasu, ki predstavlja tla, ozadje pa je temno plavo. Ves je slikan rdeče v rdeče, le sem in tja bele poteze v svrhu modelacije. Oblečen je v dolge sračice, ki sega do tal in dela lahke gube, čez to ima nekoliko čez kolena neke vrste dalmatiko, preko te se zdi da nosi štolo na križ in r

tega še plašč pred prsmi spet, znotraj rdeč, zunaj kolikor je videti temnosiv. V levi roki ima velikansko tehtnico v kateri ima na eni strani nekaj nerazločnega belega, na drugi zopet nekaj nerazločnega. Zdi se samo, da je med drugim nekaj kot sedeč človek. V levici pa ima dolg meč, ki ga vihti nad glavo. Na portalovem loku je naslikan še en lok s plezalkami (Krabb en). Na vsh. trani od portala je v pokrajini slika sv. Martina, ki reže obraču svoj plašč. Sv. Martin sedi na konju (belem), ki ima nesorazmerno majhno glavo in rjavkasto rumene konture. Uzda in druga oprava na konju je zelena. Martin sedi v visokem sedlu, ki je ornamentalno poslikan z neskončnim vzorcem iz krogov. Njegova obleka je tesno se prilagajoča na nogah kontura noge tudi rjavo rumena, hlače bele. Zgoraj nosi tesno prilagajoč se zelen jopič, ves posut z dragimi kamni, ki so markirani z vtisi. Čez pas ima rumen (zlat) z dragimi kamni posut usnjat pas, katerega konec visi na desni trani do nogi do. Na ramah ima dolg umazano rumen plašč, ki je po beli notranjosti sodeč kožuh. Z levo roko ga prijema, z desno drži meč s katerim ga hoče odrezati. Z zgornjim delom telesa se je obrnil na desno, tako, daje ta del nekako ena face. Na glavi, ki je lahko nagnjena na desno ima rjave lase in visoko koničasto kapo z belimi očitno kažuvinastimi okraji. Okrog klobuka je zavezan bel trak, ki vihra na levo svetnikovo stran. Spodnji del slike s stopalom noge sv. Martina je uničen vsled vlage in požrt po neko črni plesnobi (očitno alge). Pred konjem ki stona v svetnikovo levo paralelno *glej sliko vish*

stolp z visokimi okni, polkrožno zaključenimi vrati. Poslopje je 4oglatq, na desno do vrat na steni, ki je tudi še vidna je balkon na 2 konzolah, vendar ni nikogar na njem. Nad vrati pa je drug balkon na bolj bogatih 2 konzolah. Na balkonu stoji mož z visoko koničasto kapo s kraji zadaj višjimi kot spre-
 daž, in spredaj potegnjenimi v rilec. Mož drži pred ustmi bržkone
 z obema rokama (še nejasno) dolg malo zavrt rog, na katerega trobi.
 V višini vrha balkona gre okrog celega poslopja močangesims na ka-
 terem je še eno nadstr., ki se odpira v 3 polkrožno zaključenih ve-
 likih lokov na ve. Nad tem šele je dvostranska rdeča streha tako, da je nad
 steno z vrati slame.

Za sv. Martinom stoji na berglje oprt berač, bradat z obvezano glavo, v raz-
 trgani srajci in prav kratkih spodnjih hlačah. Z desno se opira na bergljo
 z levo pa že priema plašč. Na levi strani za beračem je čisto giottsko poj-
 movano gorovje (tudi opisano poslopje je giottovsko) z istotako pojmovanim
 gozdom na vrhu skale so kot malo na rdeče cikajoči kristali, katerih vrh he
 malo bolj osvetljen in poplnoma raven. Iz teh skal ven prihaja množica voj-
 ščakov, na čelu bradat mož, na zelo nejasno risanem konju, izgleda kot bi
 jahal Steckenpferd-a v zelenem plašču. Desno roko ima stegnjeno predse,
 stegnjena sta palec in kazalec, nad roko je dolg napisni trak, ki se boči
 čez sv. Martina, vendar napisa ni več videti. Za možem, ki ima na glavi vi-
 soko koničasto ^{Kapo} kano z belimi kraji, kakor oni na balkonu, je množica vojakov.

Videti je samo 2 obraza, in desna dela prvih dveh, drugače pa ~~je~~ samo prekrivajoče se helme. Šlemi so koničasti in tako, da pokrivajo vrat kot Schnee-hauba, obraz pa puste nepokrit.

V istem pasu je še dolbina v zidu, ki ima okvir šilast z dvema stebričema in masswekom ter na vrhu križ. Prav gróba neokretna gotska formacija. Iz časopisa Muraszombat és ^{vidéke} vidéke, nylczadik évfolyam 46 szám. Muraszombat 1892, nov. 13.

500 éves jubilaum Mártonhelyen 1392-1892. Napis na dveh mestih napačno podan, prvič ima "ecclesia ista" mesto "ista ecclesia", drugič Joannis, esto Johannis-

V opazki k temu člaku čitamo: a "Magyar Salon" II évfolyanában dr. Molnár Antal "Magyar cultura az Anjouk alatt" czimu czikkében az alábbiakat írja: "Az Anjoukkal hazánkba jött egy olasz család művésztagjának, Aquila Jánosnak falfestményeit a Dunától megárizta több falusi templom a vele mért, tótlaki stb. Hazánk határának töszomszédságában Regedében született, itt alkotta legtöbb művét s hozzácsatolta az egyikhez - a matyánczi (most mértónkelyi) templon falfestményéhez - saját alkjának mását is, tédodelve imádkozó helysetben."

Članek je podpisan - Bagázy József, mártónhelyi pébános.

Od 1620 do 1700 so bili prořest. pastori v Martijancih.

Drugi članek je: Od Pusztai József, mártónjelyi kántortanító: Adelékok a mar =

tonhelyi plebánia - templom 500 éves történetéhez.

Tu piše: " s így uttek a vidékünkben levő katholikus templomok vagy so eszten-
don át a buzgó reformátorok imahelyei, kik azután hitmeg győződésből-e avagy
egyébb okokból a mártonhelyi templom kivételévék, a birtokukban levő legtöbb
templom falain a régi festményeket, feliratokat megsemmisítették. Ez történeti
tény, mit a muraszombati, czendlaki, felső-lendvai plébániái templomok is bizo-
nyítanak.-----

V drugem pasu v prvem polju (med prvima 2 sklepnikoma) imamo 4 apostole, malo
manj kot v naravni velikoti stoje na persp. nekoliko od zgoraj pogledanem
podiju, ki je spredaj profiliran s hohlkahle in karakteriziran kot les, barva
je rdeča. Na levi strani portala je videti par tudi kot lesenih karakterizira-
nih bogato rezljanih konzol, ki so vse označene kot viden, od strani onega, ki
gleda ali prihaja v prezbitერი. Slikar je samo prišel v konflikt s perspekti-
vo, ker je radi jasnosti podal konzole v str. pogledu od spodaj, obenem pa
vrh deske kot viden od zgoraj. Ta podij je skupen apostolom v prihodnjem polju
samo, da tam ni vidnih nobenih konzol. Nad apostoli je v vsakem polju poseben
baldahim, a je skupen za celo polje. V prvem polju sloni on na vsaki strani na
eni konzoli, ki pa je vidna na levi strani od leve, na desni od desne strani
, torej enotno persp. stališče. Med konzolama po 4 šilasti loki trilitno za-
ključeni. Baldahim je viden od spodaj tako, da vidimo tudi strop s sklepniki
Nad loki je še eno nadstr., baldahim, ki se odpira prav slikovito na vse strane

ni v mnogih večjih ali manjših raznovrstnih odprtinah. Na levi strani prav na robu je viden detajl iz odprtin, ki so polkrožne, se stopnjičasto ožijo in manjšajo ter obstoje samo iz polkrožnega loka, ki se opira na zadnji strani na zid na prednji droben stebrič. To je neke vrste opornik. Poleg tega je nad krajnim apostolom na vsaki strani po ena večja niša vrezana v Zoglath giebels, v nji stoji na levi strani angelj, v desni pa je obrnjen v svojo levo in kleči. Za tem je vidna streha, ki gre na obeh straneh koncentrično nazaj in se zadaj tudi končuje s kamnitim giebelinom, ki sega malo čez streho. Ta del arhitekture je radi jasnosti viden od zgoraj torej tudi pri baldahimu isto dvojno stališče kot pri podiju. Strop baldahima viden od zgoraj, strehe od spodaj. Ta dva stranska prostora z nišami z angelji imata tudi na notranji strani po eno vrsto enako narejenih opornikov kot smo gori videli. Sredi je del drugega nadstropja, v katerem sem rekel, da ima toliko oken in je šele sedaj postal jasen predstavlja namreč 6ter ali verjetno 8 kotno rotundo, ki je na vse strani odprta. Sprede je odprtina višja in arhit. in ornamentalno bolj okrašena ter kronana s kreuzrožo.

Nad to arhitekturo v šilastem loku sta vidni 2 doprsni figuri, obrnjeni druga
 k drugi, *blc. bradat, naha v polhrovn obdava od najimega taly, leva ima*
 kronu, *gla v bradeti, vsa ta to poleroki, od naha mi najione ga tretati - evi ina,*
brava na glavi, Vezetw so 7 piceh, napisa in ugric nima *Preslat, 2d. 1c*
 da se nad to centralno arhitekturo, ki se nad arkadami ~~razširi~~ o dprtinami
 razširi v neke vrste naves sloneč na konzolah, ki se nahajajo na vseh robo-

piramidasta streha pokrita s križno rožo, varejtno paje tudi, da je dozdevna križna roža sv. Duh od katerega izhaja kegel ali navidena piramida žarkov. Na naversu je brustwerk s cinamu. Od sklepnikov baldahima visi dol na treh nitih nad glavo vsakega apostola napisni trak z njegovim imenom. Na prvi pogled izgleda, kot da vise doli kronleuchterji. Konci baldahima imajo sicer viseče konzole, a ni jasno kje slone, tako da visi ves baldahim v zraku. Pod baldahimom visi kot ozadje za apostole zelen zastor, okrašen z belimi črtami zarisanimi rombi, razdeljenimi kot na šakovski deski. Na levi strani pred prvim apostolom, ki gleda v svojo levo stran kleči majhna postavica, spodnja obleka, kolikor je vidna, je temnozelena (vidi se na nogah, rokavih in ovratniku). Čez to pa ima roza belo šatiran plašč, spet pod vratom, neke vrste pluviiale. Obraz persp. malo zveržen, je dvignjen na pol kvišku, glava ima veliko tonzuro kot pri menihih. Roke ima v molitvi dvignjene do ust. Od rok se vije kvišku napisni trak z napisom Deus est propicius michi pectori (gotska minusk). Očividno imamo tu pred seboj portret duhovnika- ustanovitelja, mogoče v napisu imenovanega Erasma. Nimba nima. Apostola sta obrnjena po 2 in dva drug proti drugemu. Napisov od spodaj ni mogoče čitati. 1. apostol je obrnjen pol v svojo levo, je bradat. Izgleda, da ga je hotel slikar karakterizirati kot starca, brada in lasje so sivi, temno (rumeno) konturirani in šatirani. Obraz kot starčevski dosti dobro označen. Oblečen je v skoro živordečo suknjo, ki

ega do tal in ima le par črnošatiranih gub. Čez rame mu visi plašč spet pod vratom. Ranci s pategnjeni spredaj skupaj in držani z desno roko. Notranja stran plašča se ždi, da je temno zelena. Plašč sam je umazano roza barve, na gubah belo gehöht in pokrit z neregularnim belim vzorcem, obstoječim iz zavitihr različno debelih, belih linij. Gube, ki jih plašč dela pred trebuhom so dosti pravilne in dosti okusne v svoji velikopoteznosti. Noge ima gole. Noge ima gole, a te so kot pri drugih štrahšno zarisane in zveržene, prsti odločno preveliki.

Desna roka je dvignjena pred prsi, prsti skrčeni, razen kazalca in palca, ki sta stegnjena. leva roka je dvignjena od komolca skoro pred obraz in drži debelo knjižo, v držanju je tudi ta roka močno zarisana.

2. apostol je obrnjen na pol k prvemu. Lasje in brada sta rujava, skoro rdečkasta (rusa). Obraz zrelega, že skoro starega moža. Kar se poze tiče je pri tem apostolu najbolj izrazita značilna S gotska linija, ki je tudi kot pri sv. Katarini poleg pričnice močno pretirana. V drugih apostolih je le lahka. Ta pa je pomaknil pleča nazaj daleč nazaj, glavo pustil ravno. Zato pa je zakrivil vrat, trebuh pa zopet daleč naprej. Oblečen je v lila plašč, ki je svetlo gehöht v gubah. pokrit je z neskončnim vzorcem stiliziranih cvetlic , ki imajo menja se bele in temne plave liste. Oblečen je v dolgo suknjo roza barve, gube so temnordeče zarisane. Pokrta je vsa z neskončnim vzorcem temnordeče

moret rombov, desna roka ima dvignjeno pred obraz in drži v njej veliko knjigo

V lev i drži veliki težko knjigo. Je dve figuri in pa sv. Katarina res govore za čas okr.1400. Noge sv. Jerneja izgledajo kot obute v čevlji, a pozneje zamazano ker so vsi bosí.

3 apostol bornjen v svojo levo. Brezbrad. Lasje kot pri onem nekako masi. Plašč roza šatiran, temno~~stivxxx~~ rdečimi in pokrit z vzorcem(vendar samo belim)kot sv. Jernej.Suknja je brez vzroca, vinskordeča, temnordeče šatirana V desni roki, ki ja zavita v plašč nosi veliko temnozeleno vezano knjigo. Z levico kaže s stegnjenim kazalcem, palcem in polstegnjenim sredincem na knjigo.

4. je obrnjen na pol k tretjemu. Bradat. Lasjs in brada temni. Plašč je tudi bled, weinrot, pokirt s podobnim vzorcem kot prvi. Suknja je brez vzorca bledordeča. V desni drži pred prsmi debelo knjigo z levo pa drži kos plašča. V drugem polju sev. stene(med 2.in3. konzolo) 3 apostoli.Podstavek zastor, viseči napis kot prej. Baldahim in 3 loke istotako med ~~ixxi~~ stiki fiale tu lila barve. V drugem delu na oglih q na konzolah sloneči poslopji, ki se odpirata z arkadami na vse strani kolikor je vidno. Strehe perspektivične kot tam.Srednji del menda 4 ali 6 olat.odprtina se naspred v velikem pokrženm loku v odprtini te pokazuje postava(ni jasno če je angelj) z dolгим napisnim trakom, ki ga ni mogoče čitati. Vrh tega srednjega dela je pokrit s cinami.Nad tem v loku skoro dokolenska podoba kronana, z dolгим nap. trakom,

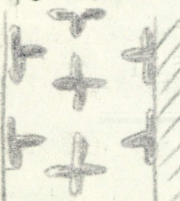
ki ga ni mogoče čitati. Na ramah temen, belo podšit plašč, suknja bled weinrot. Brada bela, obraz obledel, na glavi krona, zopet bržkone portret.

5 apostol le malo v svojo levo obrnjen, se opira z desno v Andreaskriž, kar pove kdo je. Izrazita S linija. Dolga brada in lasje ružjavi. Plašč lila z belimi pikicami posut. Suknja temnordeča. leva roka drži pred prsi velika knjiga.

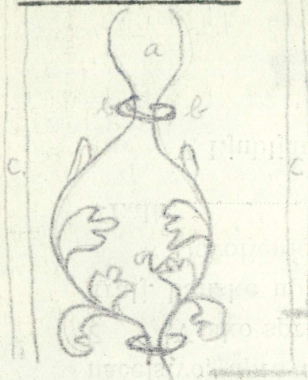
6 apostol, sv. Peter. Glava skoro nevidna, vendar je razločiti sivo glavo in brado in brado. Suknja temen weinrot, plašč umazano lila, ornamet kot pri prvem apostolu. Obrnjen je v svojo levo. V desni ima velik križ, z levo drži knjigo s stegnjenim kazalcem pa kaže na ključ-

Zap.sv. Pavel. Brada dolga, lasje tudi, karakter. šop nad čelom. Rjava suknja skoro temno rdeča. Plašč blede roza, rdeče šatiran. Gube pri tem zopet izredno dolge. Notranja stran plašča na lila cika, ornament kot pri petri. Stoji skoro en face, obraz pa zasukan v levo. V desni drži dolg meč. levo drži v svojo levo od sebe in drži v nji veliko knjigo, pri čemer sega pod konzolo že v polje sosednjega okna.

Ozko polje ob oknu je izpolnjeno samo z ornamentom. Med dvema debelima temno(opekasto) rdečima pasovoma, širok bel pas posut s črnimi križi. V lajbungi okna ornamet obstoječ iz dveh trt, ki se ovalno razhajata in kjer se zblížata sta prepeta s kolescem. Trti sta bogato obrasli

a. rdeči
b. plav
c. rožnati

s tridelnimi listi. Vse to zeleno. Polje, ki ga oklepata je rdeče. Zunanje polpolje pa plavo.

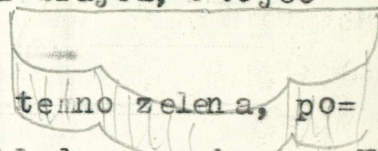
Nad oknom v šilu loka doprsna figura, ki je pa popolnoma nejasna. Glava se sploh ne razloči. Dolg napisni trak nečit jiv, očitvidno zopet profetov.

Nad srednjim oknom v šilu sta vidna dva angelja, ki držita nekaj, kar izgleda kot prt, na katerem je viden temnejši

krog in nekaj žarkov, kar je v krogu je pa popolnoma nejasno. Če so ta /rat že poznali Veronikin prt, je mogoče, da je tu, kar je celo verjetno, ker je odrešenikova glava na njem. Vd glave se pa ne da absolutno nič razločiti.

Nad obema oknoma pod konzolo je svetnik - škof v beli dolgi srajci, stoječ na nizkem podstavku, ki je spredaj tripolkrožno zaključen.

Neke vrste dalmatika, ki jo nosi na tej srajci do kolen je temno zelena, posuta z belimi pikicami. Čez rame nosi casulo getske oblike, blede roza barve. Na glavi ima belo mitro, okrašeno z dragimi kamni. z levico visoko dviga ven obrnjeno odprto knjigo z napisom, ki ga ni mogoče čitati. V desnici ima precej veli vrč iz katerega lije v posodo (pisker, rjave barve) ki jo drži majhen na ber glje se opira oč beraček pred njim. Berač ima nekaj čez kolena segajočo suk njo in torbo čez rame. Ob straneh svetnika je čisto linearno izpeljana arhit. obstoječa iz 2 belih stebrov s kapiteli, na teh sloni polkrožen lok prepleten z bogatim krogovičjem. Na tem ob obeh oknih bele sem in taj vijoče se trte.

na temnem polju